

STOCKHOLMSKÄLLAN

När bokskatten flyttade till landet

Morgontidiga stockholmare kunde nyårsdagen 1878 se två män gå i rask takt genom staden. Den ene av dem hade ett uppseendeväckande utseende med ett yvigt grått skägg och mustascher. Den gråhåriga mannen höll en bok i folioformat under armen och medhjälparen drog en släde och däri låg en enda, men i gengäld gigantisk volym.

Denna något märkliga transport markerade att flytten av Kungliga bibliotekets samlingar till nya lokaler nu var avslutad. Kungliga biblioteket hade haft sitt viste i en av flyglarna på Slottet i Gamla stan allt sedan 1768. Nu stundade nya härliga tider, den stora vita byggnaden i Humlegården stod nu klar att husera både de omfattande samlingarna och alla medarbetare. Där fanns också en riktig läsesal.

Annat hade det varit i flygeln på Kungliga slottet. Besökarna, för biblioteket var öppet för allmänheten trots sitt namn, hade fog för sina klagomål att det inte fanns några studieplatser. De trånga utrymmena fungerade både

som arbetsrum, expedition och studierum. Vittnesmål berättar om den livliga aktiviteten i lokalerna. För att få studiero behövde studenterna hålla för öronen.

Eftersom biblioteket under 1800-talet hade mottagit flera stora donationer, blev utrymmesbrist med tiden ett stort bekymmer som vi har sett. Till slut stuvade man in böcker där det fanns utrymme: i fönstersmygar och bakom dubbeldörrar exempelvis.

Lokalerna belastades på vissa ställen så hårt att man fruktade att golvet skulle rämna! Personalen var hårt provad under dessa förhållanden, även klimatmässigt. Vintertid kunde den fuktiga kylan göra att ytterrocken behölls på.

Det var bibliotekets chef, riksbibliotekarie Gustaf Edvard Klemming (den reslige mannen med långt grått skägg), som började att bilda opinion för en ny biblioteksbyggnad. Han bearbetade riksdagsledamöter och ansvariga ministrar genom att beskriva den förtvivlade situationen.

Med målande ord förklarade han hur delar av nationens

Porträtt av Gustaf Klemming, ritat av Eneroth 1890.

tryckta (och handskrivna) kulturarv höll på att gå förlorat genom den urusla förvaringen på Slottet. Argumenten delade han ut i skriftlig form strax före debatterna i riksdagen.

Till slut klubbades det igenom att en ny byggnad för Sveriges nationalbibliotek ska uppföras. Platsen bestäms till Humlegården, lämplig för att där skulle det finnas utrymme att expandera vid behov. Platsen hade en ganska dålig klang vid denna tid; läget ansågs för lantligt (!) och kvarteren runtom var inte tillräckligt ståndsmässiga.

Finansieringen var dock

klar och arkitekt Gustaf Dahl anlätades för uppdraget. Han åker till Paris på studiebesök. Inspirerad av ett besök i Bibliothèque Saint Geneviève bestämmer Dahl att biblioteket ska få samma toppmoderna konstruktion i gjutjärnsteknik. Bygget startar 1871.

Arbetet med att flytta samlingarna pågår från oktober till december 1877. Klemming utverkar tillstånd att få använda båtsmän från Kungliga flottan som bärhjälp.

Enligt verksamhetsberättelsen 1878 verkar flyttningsarbetet ha gått helt enligt planerna, kanske tack vare den flyttansvarige bibliotekarien, ordinarie amanuens Elov Tegnér (bror till Esaias Tegnér d.y.). Som kurios kan nämnas att August Strindberg, som arbetade på KB åren 1874-1882, var en av de anställda som fick en extra gratifikation på femhundra kronor detta år, troligen för medhjälp vid biblioteksflytten.

Den 2 januari 1878 öppnar biblioteket för besökare. Samma dag firar personalen den lyckade flytten med en fest på Hotell Rydberg.

Carina Ferlatti

FÖRNYARE. Den nya läsesalen i Humlegården. Teckningar av Victor André. Den jättelika volymen i släden var för övrigt den så kallade Djävulsbibeln (Codex Gigas), KB:s mest kända handskrift.

LÄS MER OM DET GAMLA STOCKHOLM PÅ STOCKHOLMSKÄLLAN - WWW.STOCKHOLMSKALLAN.SE

notar
Ditt livs bästa affär

www.notar.se

3:a Kungsholmen/Lindhagensterassen

Adress: Ulriksborgsgatan 7	Mån. avg: 4.290 kr	Byggår: 2006	Visning: Sön 9/10 12.00-12.45 Mån 10/10 17.30-18.00	Läs mer om denna bostad på www.notar.se . Välkomna på visning!
Accepterat Pris: 3.300.000 kr	Area: 71 kvm	Kontakt: 0708-99 79 17		

Välkommen till denna moderna o ljusa lägenhet i högt upp i huset m stor inglasad balkong i härligt söderläge! Toppfräscht kök m öppen planlösning mot vardagsrum, genomgående parkettgolv, ljusa ytskikt samt helkaklat badrum!

Är Du en innerstadsbo med engagemang och åsikter?

Anmäl dig till
INNERSTADSPANELEN

Gå in på www.vartkungsholmen.se och klicka på "Innerstadspanelen"

VÄN FÖR VÄN

Vårt Kungsholmen.se unitedminds

Erik Olsson
ERIK OLSSON FASTIGHETSFORMEDLING AB

2:a Kungsholmen
Välplanerad minutvå - Låg avgift - Garage

2 100 000:-/accepterat pris • 1 729:-/mån
Boarea: 43 m² • Byggår 1988 • Hiss • Tr. 3

Tilltalande lägenhet för såväl en som två personer med utmärkt läge på Kungsholmen. Stabil bostadsrättsförening med fyra avgiftsfria månader under 2011. Garanterad garageplats hör till lägenheten.

FRIDHEMIGATAN 44 ÖPPET HUS SÖN 9/10 KL. 12.00-16.00 OMVISNING MÅN 10/10 KL. 18.00-18.30

Erik Olsson Fastighetsförmedling AB | Sveavägen 147 | Telefon: 08-5555 1300 | www.erikolsson.se